

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Úmrtí účastníka stavebního spoření

Pokud uzavřete smlouvu o stavebním spoření na někoho jiného s tím, že si budete na jeho účet spořit a získávat více státních podpor, můžete v případě jeho úmrtí o své úspory přijít. A to i v případě, kdy vám smlouvu odkáže. Podobné riziko je spojeno i se smlouvami uzavřenými na děti. Je nějaká možnost, jak se proti tomuto nebezpečí zajistit?

Každý účastník **stavebního spoření** může v kalendářním roce získat státní podporu jen do částky stanovené zákonem. Do konce loňského roku to bylo 4 500 korun při ročně uspořené částce 18 000 korun, podle současného zákona lze u smluv sjednaných po 1. lednu 2004 získat maximálně 3 000 korun při roční úspoře 20 000 korun. Pokud má být stavební spoření použito jako výhodný prostředek zhodnocení úspor a záměrem není čerpání **úvěru**, je pro maximalizaci celkové sumy státní podpor výhodné uzavřít v rámci rodiny více smluv. Kdo chce vložit na účet během roku 40 000 korun, získá ze státního rozpočtu 3 000 korun, pokud však uzavře dvě smlouvy na dvě osoby a na každou vloží 20 000 korun, získají celkově 6 000 korun státní podpory.

Toho se také často využívá. Rodiče uzavírají smlouvy nejen sobě, ale i dětem, ten, kdo už jedno stavební spoření má, si uzavře druhou smlouvu třeba na babičku. Je však třeba vzít v úvahu možné komplikace, které se v těchto případech mohou vyskytnout. Jde-li o dětské smlouvy, problém může být jednak s čerpáním úvěru na nezletilou osobu, kdy je většinou třeba získat souhlas opatrovnického soudu, dále může vzniknout spor o naspořené prostředky mezi rodiči a již zletilým dítětem. Pokud jde naopak o účastníky vyššího věku, například prarodiče, na jejichž smlouvu si vnuk spoří, aby získal více státních podpor, může zde být na místě obava z úmrtí takového účastníka. Není totiž jisté, že pak úspory opravdu získá ten, kdo je na účet vložil. V těchto případech je důležité zvážit rodinné vztahy předem ještě před uzavřením smlouvy. Poté je již pozdě, jelikož podle zákona o stavebním spoření není možné uspořenou částku v době spoření převést na jinou osobu.

Úmrtí účastníka stavebního spoření

§ 8 zákona o stavebním spoření

Úmrtí účastníka stavebního spoření

(1) V případě úmrtí účastníka přecházejí práva a povinnosti vyplývající ze stavebního spoření na pozůstalého manžela. K tomu soud přihlédne v řízení o dědictví.

(2) Není-li pozůstalý manžel, jsou práva a povinnosti vyplývající ze stavebního spoření předmětem dědění, jen dohodnou-li se dědicové v dohodě o vypořádání dědictví, že práva a povinnosti ze stavebního spoření převezme jeden z nich.

(3) Nedojde-li mezi dědici k dohodě podle odstavce 2, smlouva o stavebním spoření zaniká dnem úmrtí zůstavitele a v dědickém řízení se vypořádá pouze uspořené částka, včetně úroků a poměrné částky státní podpory ke dni úmrtí účastníka stavebního spoření.

Zákon o stavebním spoření č. [96/1993](#) Sb. v platném znění přesně stanovuje, jak je se smlouvou nakládáno v případě, kdy účastník stavebního spoření zemře. V první řadě přechází smlouva o stavebním spoření na pozůstalého manžela. Pokud manžel není, je stavební spoření předmětem dědění, jen pokud se dědicové při vypořádání dědictví dohodnou, že práva a povinnosti ze stavebního spoření převezme jeden z nich. Nedojde-li mezi dědici k dohodě, smlouva o stavebním spoření zaniká dnem úmrtí zůstavitele a v dědickém řízení se vypořádá uspořené částka, včetně úroků a poměrné částky státní podpory. Zde je dobré poznamenat, že ten, kdo zdědí smlouvu se státní podporou, ji bude moci z této smlouvy čerpat i v situaci, kdy již sám má svou vlastní smlouvu se státní podporou. Je to jediný případ, kdy někdo může vlastnit více smluv se státní podporou a z každé z nich čerpat státní podporu v plné výši.

Vše tedy záleží jen a pouze na dohodě pozůstalých, jistotu získání smlouvy a úspor totiž nezaručuje ani případná závěť, ve které by zemřelý chtěl odkázat smlouvu konkrétní osobě. Dědictví upravené podle zákona o stavebním spoření má přednost před závětí i před ustanovením občanského zákoníku. Právník Tomáš Mužík ze společnosti [epravo.cz](#) k tomu říká: „Vzhledem k tomu, že zákon o stavebním spoření speciálně upravuje postupy při úmrtí účastníka stavebního spoření, není možné použít v těchto případech obecnou úpravu obsaženou v Občanském zákoníku. Úprava obsažená v § 8 zákona o stavebním spoření je kogentní a není možné se od ní odchýlit například smluvně či na základě závěti. Takové ujednání či právní úkony by byly postiženy absolutní neplatností z důvodu rozporu se zákonem a v případném dědickém řízení by se k nim nepřihlíželo.“ Podle něj neexistuje žádná možnost, jak se proti takovým problémům předem „zajistit“. Stejně tak stavební spořitelny uznávají, že tento případ není metodicky řešen, neboť zákon o stavebním spoření s ním nepočítá. Pokud si účastník stavebního spoření přeje provést vinkulaci ve prospěch určité osoby, [stavební spořitelna](#) ji provede, ale dále se pak postupuje podle příslušných právních předpisů. V případě úmrtí účastníka spoření vinkulace zaniká.

Se zletilými dětmi může být problém

Podobným případem je smlouva uzavřená na dítě, kterému rodiče chtějí výhodně spořit na budoucnost nebo na pořízení bydlení. Pokud je však dítě ve věku, kdy v době ukončení smlouvy již bude plnoleté, mohl by tu opět vzniknout v rámci rodiny problém. Rodiče se totiž někdy obávají, že jejich zletilé dítě si samo uspořené peníze vyzvedne a utratí je na něco docela jiného, než by si sami přáli. Proto se ptají, jak lze ošetřit, aby úspory nebyly vyplaceny přímo dítěti. Bohužel však žádný takový způsob neexistuje. V souvislosti s právní úpravou není možné omezovat zletilého v tom, jak naloží se svými vlastními finančními prostředky, které jsou jeho majetkem, přestože sám neuspořil

ani korunu. Rodiče jako zákonní zástupci mohou se smlouvou disponovat jen do dovršení 18 let věku dítěte. Vinkulace sice sjednána být může, pokud s ní však čerstvě zletilý nebude souhlasit, bude k ničemu. Jelikož minimální doba spoření je nyní šest let, týká se to dětí od dvanácti let.

Takže co říci na závěr? Pokud v rodině nejsou vztahy zcela ideální, je třeba na tento problém myslet už před sjednáním stavebního spoření a takovou smlouvu případně raději vůbec neuzavírat. Mohlo by se vám totiž stát, že z vašich peněz se bude radovat někdo jiný.

Setkali jste se v praxi s výše uvedenými problémy? Jak jste je řešili a k jakému to vedlo výsledku? Zkoušeli jste se před nimi již předem nějakým způsobem zajistit?

Zdroj: Fincentrum